

Capella del Vilar

Balsareny

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Masia del Vilar. Sector est del terme municipal.
Emplaçament: Carretera a Avinyó (BP-4313), al km. 39,7 camí direcció oest, uns 600 m
Alçada: 366

Coordenades:

Latitud: 41.87077
Longitud: 1.89396
UTM Est (X): 408215
UTM Nord (Y): 4636019

Classificació

Número de fitxa: 08018 - 235
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Modern
Segle: XVIII
Any: 1786
Estat de conservació: Dolent
Notes de conservació: Construcció de la capella estructuralment bé. Interior en estat precari i d'abandó. Masia en general al principi d'un procés de ruïna.
Protecció: Legal
Tipus de protecció: Inexistent
Observacions protecció: Pla General d'Ordenació Urbana del Municipi de Balsareny (PGOU). Article 133 (protecció de masies). Núm. 15: El Vila.
Data aprovació: dc., 27/11/1991 - 12:00
Accés: Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: 08018A009000040000DP
Fitxes associades:

Descripció

Capella construïda l'any 1786 i adossada a la façana de llevant de la masia del Vilar. És una construcció de planta rectangular amb dos pisos. A la planta baixa hi trobem la capella, que comunica per una escala interior lateral amb la masia, i el pis superior acull una estança de la casa. Exteriorment és una construcció austera i sense ornamentacions, llevat de la façana on té el portal, que fa angle amb la façana on la masia també té el seu accés principal. Consta d'un petit frontispici format per una portalada rematada amb arc escarser, al seu damunt un petit rosetó o òcul i, a dalt, un escut de l'orde dels carmelites, que aleshores eren els propietaris. A la part superior hi ha una finestra que correspon a una estança de la casa situada damunt la capella.

L'interior de la capella és cobert amb volta de canó, de pedra, i conserva restes d'una pintura molt esquemàtica. Al costat dret hi ha encastada a la paret el que havia estat una pica. El paviment és enrajolat. Deu fer ja molt temps que la capella va quedar fora de culte perquè gairebé no queden més vestigis del seu passat com a espai sacre.

Història

El mas del Vilar és d'origen medieval i està documentat per primera vegada en un llistat de masos del 1368. Aleshores hi vivia un home de cognom Masaguer, també conegut com Vilar. En el fogatge de 1497 hi consta un Vilar; en el de 1515 hi apareix Marc Vilar, i al de 1553 Valentí Vilar (Carreté, 2010: 139).

Als segles XVII-XVIII la masia es va engrandir fins aconseguir el volum actual. El 1744 encara hi ha constància d'un Vilar que havia estat hereu del mas Vilar, i que és documentat a la parròquia veïna de Cornet, i entorn de 1764 consta que hi havia un masover, Esteve Carreter. En aquesta època, però, el mas havia passat a propietat del convent dels carmelites de Manresa, segons consta en el cadastre de 1775, i la propietat fou adquirida després de l'any 1716, segons es fa constar explícitament. Aleshores el mas tenia 15 jornals de sembra, 8 de vinya, 2 i mig d'oliverars, 50 de bosc i 17 de pastures; a més de 2/24 d'hort i 15/24 de mallols de segon any. Per tot plegat i la casa, pagaven 263 rals d'ardits i 3 diners; una xifra més que considerable, que ens dóna idea de la importància del mas. L'any 1786 (segons una inscripció) s'hi va construir la capella que queda adossada vora el portal principal de la casa. A la façana d'aquesta capella hi llueix un escut de pedra de l'orde dels carmelites.

A mitjans del segle XIX el mas Vilar era propietat de Ramon Valls, un fabricant que també posseïa part del mas Vilafruns, on hi construï la fàbrica amb aquest nom. Va morir el 1858 (Ferrer, 2011: 397). La masia va continuar habitada al segle XX i encara s'hi van fer obres a la dècada de 1950, però ja fa temps que es troba abandonada. En aquesta última època la masia del Vilar forma part de l'heretat de Puigdorca.

Bibliografia

CARRETÉ PARERA, Ramon (2010). *Noms de lloc, de casa i de persona de Balsareny*. Institut Cartogràfic de Catalunya, Barcelona, p. 139.

CARRETÉ PARERA, Ramon (1986). *Toponímia i antroponímia del terme municipal de Balsareny (Bages)* Tesis doctorals microfityxades: 2970. Publicacions Universitat de Barcelona.

FERRER ALÒS, Llorenç (2011). *Sociologia de la industrialització. De la seda al cotó a la Catalunya central (segles XVIII-XIX)*. Barcelona, Fundació Noguera (Estudis, 58); Pagès Editors, Lleida, p. 397.

SERRA SALA, Joan. M. (1988). “Balsareny”, *Història del Bages*, vol. 1. Parcir Edicions Selectes, Manresa, p. 140.

SERRA SALA, Joan M.; CARRETÉ PARERA, Ramon (2005). *Balsareny, ahir i avui*. Ajuntament de Balsareny, p. 135.

